

De ce? Pentru cine?

Pandemia de Coronavirus nu prea pare a-și domoli impactul, dimpotrivă, cel puțin când scriu aceste rânduri, lumea se așteaptă la un val secundar, chiar mai nociv și distructiv decât primul. Măcar acum ne-am obișnuit cu el. Poate că și el cu noi? Nemernicul coronavirus (nu pot înțelege deloc cum pe la știri i se tot spune *noul coronavirus* – cum poate să mai fie nou când îl știm de aproape un an?) ne-a afectat profund viețile și chiar dacă vaccinul ar apărea la un interval rezonabil de câteva luni, așa cum speră toți politicienii și dictatorii de pe planetă, sperați să câștige sau recâștige cât mai multă popularitate, efectele economice dar și psihice se vor întinde de-a lungul mai multor ani. Asta în cazul fericit în care la începutul anului viitor omenirea va găsi un leac eficient. Sunt sigur că o va face, este o chestiune de timp, dar de mult mai mult timp decât putem accepta. *Une longue guerre*. Se va scrie mult, probabil obsesiv despre această perioadă, așa cum a fost cazul și oamenilor care au supraviețuit războaielor mondiale, chiar dacă pare indecent să comparăm pandemia globală cu cele două conflagrații mondiale care au secerat zeci de milioane de vieți. Însă noi, contemporani cu virusul, interconectați, cablați, informatizați suntem mult mai sensibili la catastrofe.

S-o recunoaștem obiectiv – nu eram absolut deloc pregătiți să facem față acestui fenomen necunoscut. Cine avea habar de gripa spaniolă din 1918? În cel mai rău caz ne puteam gândi la o nouă criză economică, ce ar fi frânat creșterea economică nestăvilită. Și cam atât. Era destul. În loc să ne schimbăm mașina la doi ani, am fi făcut-o la patru. Nu am mai fi mers în Insulele Virgine, ci în Rhodos. Marea tragedie. Dar da, omul

nu concepe nefericirea, în ciuda faptului că e pus să o confrunte, nu are ce face și îi face față, chiar cu destul stoicism.

Pandemia a supus la grea încercare și Uniunea Europeană. Statele membre au căutat mai degrabă să înfrunte necunoscutul cu propriile mijloace decât să colaboreze. Cea mai afectată a fost libertatea de circulație a persoanelor, una dintre cele patru libertăți fundamentale de care se bucură cetățeanul european. Iar pentru noi, oamenii obișnuiți, s-o recunoaștem, este cea mai delicioasă, vitală. Trecând de la niște cifre modeste la o adevărată explozie în lunile de vară și toamnă, inevitabil România și românii au fost puși pe liste de așteptare de către multe țări europene. Și astfel ne-am adus aminte de natura din țară și de turismul intern, mulți dintre români alegând să-și petreacă vacanțele în țară, mai degrabă de nevoie decât de voie. A ajunge până și în Grecia a devenit o probă de anduranță, de încăpățănare. Am început să ne aducem aminte de vechile concedii din Europa, să suspinăm după ele, sperând ca la un moment dat vom reveni la normalitate, iar Ungaria ne va lăsa să o traversăm. Asta dacă va mai fi în Uniunea Europeană.

**BREAKING
NEWS:
NO MORE
CITY BREAKS**

Aceleași sentimente m-au încercat și pe mine în aceste ultime luni: am avut prilejul să-mi aduc aminte pe unde am fost în ultimii ani. Și pe unde nu am fost? De fiecare dată când am vizitat un loc străin, indiferent dacă am stat două săptămâni

sau două zile, în cadrul celebrelor city-break-uri, am observat, am notat, am scris articole pe care le-am publicat în principal în paginile revistei pe care o îndrăgesc cel mai mult, alături de care mă regăsesc de un deceniu și jumătate (*Revista 22*), dar și pentru diverse alte site-uri, unele de turism, altele promovând lectura și filmele. De fiecare dată când plec în vacanță îmi iau un carnet în care mâzgălesc la cald observațiile, informațiile, traseele, obiectivele turistice pe care trebuie să le bifăm. Din păcate, nu prea le-am păstrat, dar nu are nici o importanță. Articolele au rămas și formează corpul dur al acestui volum. Le-am completat cu amintiri care mi s-au întipărit în memorie. Am tăiat și asamblat ca un tâmplar harnic și inventiv. Mi-ar fi plăcut să pot oferi cadre, impresii, observații din locuri mai exotice precum Insulele Guadelupe, Bahamas sau Maldive, dar vorba unui realizator de emisiuni radio: *atât s-a putut*. Chiar și aceste călătorii în Europa ne-au costat o groază de bani. Dacă i-aș fi strâns, probabil ne-am fi cumpărat o garsonieră. Nu pot nega faptul că există o perspectivă clară a esticului, crescut în ultimul deceniu al defunctei R.S.R., care gustă poate mai mult decât este cazul experiența străinătății. Părinții erau fericiți atunci când reușeau „să prindă” o excursie organizată de agenția oficială de turism în URSS, un circuit prin Moscova, Leningrad, Kiev cu final obligatoriu la Chișinău. Mi s-a întâmplat și mie să asist la ceea ce descria Silvia Colfescu într-o carte reeditată recent, și anume la achiziționarea unui impresionant număr de adidași, pantofi, fețe de masă brodate, chiloți, maieuri sau perechi de ciorapi. Se pare că frații noștri sovietici, cei care ne-au introdus în minunatul lor lagăr, duceau o lipsă majoră de astfel de obiecte de îmbrăcăminte atât de banale acum. În schimb aveau aur (pitiț cu grijă de tata la întoarcere), bomboane, gumă de mestecat, scrumiere plate cu argint, ghiozdane, scuturi și săbii de plastic, cu care am făcut senzație pe stradă.

Ce rămâne când tradiția veche dispare? întreba prietenul Mirel Bănică în ultima sa carte. Ce rămâne când ești

consemnat într-un spațiu restrâns, în propria ta țară, poate și în apendicele ei, Bulgaria? Să nu uităm că mulți dintre semenii noștri au fost constrânși în acest an să trăiască pentru două luni, în timpul decretării stării de urgență, în spațiul restrâns al propriului apartament de două, trei sau, pentru cei mai norocoși, patru camere. Cum au rezistat, care au fost instrumentele pe care le-au utilizat? Eu aș miza pe *amintirea frumoasă*. Am sperat și sperăm ca normalitatea să revină la banalitatea ei extraordinară și să călătorim nestingheriți și liberi din nou. În mod sigur, fiecare dintre noi și-a propus în această perioadă de incertitudini să vadă anumite locuri unde nu a ajuns până la izbucnirea pandemiei. „Dacă scăpăm, când se va putea, vrem neapărat să vedem Barcelona sau Sicilia”, și-au spus mulți dintre compatrioții mei. „Voi folosi mai bine timpul”, au spus alții, „nu-l voi mai lăsa să se piardă în mulțime precum un trecător grăbit, îl voi înșfăca de pulpană și-l voi trage după mine.” În pușcăriile sau lagărele sovietice, deținuții încercau să supraviețuiască rememorând clipele frumoase din viețile lor, punctele luminoase, chiar dacă erau deținuți care afirmă că această revizitare a perioadelor fericite ale vieții producea mai mult rău. Dar era una din modalitățile testate de păstrare a umanității. Ceea ce a fost frumos se poate întoarce, poate că acesta era sensul ascuns.

Mi-am inventariat aventurile europene. Și le-am inclus și pe cele de dată recentă, din România, având în vedere că țara noastră este una europeană, chiar mai europeană decât am fi tentați să credem, măcar din punct de vedere politic. Totuși, nimeni nu te scoate afară din casă în miez de noapte, pentru a te face nevăzut, în ciuda penibilelor momente din perioada 2017-2018 pe care românii le-au depășit cu destul curaj, revenind la banalele dispute politice care țin de esența democrației noastre caragialiene. Alegem, vrem să fim aleși, candidăm, ne împrășcăm adversarii cu injurii, suntem latini. La un moment dat ne potolim. În mod firesc, notele și observațiile prilejuite de cele trei călătorii din perioada 2015-2016 din Irlanda și

Scoția¹[1], care au fost deja publicate într-un alt volum, nu au mai fost reluate aici. Moda autocitării și autopreluării încă nu m-a influențat. Am îmbinat atât observațiile asupra unor obiceiuri, întâlniri cu alți europeni, cât și descrierea unor locuri minunate din acest mozaic european. Uneori istoricul s-a repezit la cetățile și castele vizitate, încercând să le recompună istoria. Din această perspectivă, cartea se dorește și un mic ghid nepretențios. Nu puteau lipsi oamenii, desigur. De-a lungul tuturor călătoriilor mele (experiențe medii, nici prea lungi și exotice, dar nici prea scurte și ne semnificative) am încercat să mă ghidez după celebrul principiu antic „Amicus Plato, sed magis amica veritas” căutând să observ *sine ira et studio* întreaga paletă de culori a peisajelor și personajelor care le populează, indiferent că era vorba de Irlanda, Scoția, bătrâna Eladă sau (doar) Mamaia și Eforie Nord. Nu am făcut deloc rabat de la simțul critic și, în același timp, nu m-am rezumat doar la el.

---

¹ *Pe urmele celților. Peripeții și istorii irlandeze și scoțiene*, Editura Vremea, București, 2017.